

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ของเทศบาลนครสกลนคร

THE POLICY PROPOSAL FOR LOCAL DEVELOPMENT ADMINISTRATION ON THE SUFFICIENCY ECONOMY OF SAKON NAKHON MUNICIPALITY

พิศดาร แสนชาติ¹ และ สราวุธ ผิวแดง²

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Pissadam Saenchat¹ and Sarawut Puiwdang²

¹Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

²Faculty of Management Science, Udon Thani Rajabhat University

(Received: May 15, 2023; Revised: August 17, 2023; Accepted: August 31, 2023)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร จำนวน 31 คน ประกอบด้วย ประธานชุมชน 1 คน กรรมการชุมชน 8 คน ตัวแทนกลุ่มในชุมชน 8 คน ตัวแทนฐานเรียนรู้ 6 คน ตัวแทนเยาวชน 2 คน ตัวแทนสหกรณ์ 1 คน อาจารย์ 1 คน นักพัฒนาชุมชน 1 คน นักบริหารงานสวัสดิการสังคม 1 คน ผู้บริหารเทศบาล 1 คน และสมาชิกสภาเทศบาล 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง บันทึกการสนทนากลุ่ม และบันทึกการสังเกตวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร มีคะแนนเฉลี่ยด้านความเหมาะสม 1.00 คะแนน ความเป็นไปได้ 0.98 คะแนน ความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล 0.99 คะแนน และความมีประโยชน์ 0.99 คะแนน โดยข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ประกอบด้วยข้อเสนอเชิงนโยบาย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร และส่วนที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร

คำสำคัญ: การบริหารการพัฒนาท้องถิ่น, เศรษฐกิจพอเพียง, ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ABSTRACT

The objective of this research was to create the policy proposals for local development administration on the sufficiency economy (LDASE) of Sakon Nakhon Municipality. The key informants were 31 stakeholders who involved in the LDASE of Sakon Nakhon Municipality, consisting of 1 community chairman, 8 community committee members, 8 community group representatives, 6 learning base representatives, 2 youth representatives, 1 cooperative representative, 1 teacher, 1 community development specialist, 1 social welfare administrator, 1 municipal administrator, and 1 municipal council member. The tools used to collect data were semi-structured interviews, group discussion record and observation record. Qualitative data analysis was performed by content analysis.

The research results showed that the draft of policy proposal for LDASE of Sakon Nakhon municipality mean score of appropriateness 1.00 points, feasibility 0.98 points, consistent with the role and duties of the municipality 0.99 points, and useful 0.99 points. The policy proposal for LDASE of Sakon Nakhon municipality consists of 3 parts: Part 1: local administration and development of the sufficiency economy of Sakon Nakhon Municipality, Part 2: promoting public participation in the LDASE of Sakon Nakhon Municipality, and Part 3: improving the effectiveness of the local development on sufficiency economy of Sakon Nakhon Municipality.

Keywords: Local Development Administration, Sufficiency Economy, Policy Proposal

บทนำ

การบริหารการพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทยในปัจจุบันได้นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้โดยการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประชาชนให้ดี ให้มีความพอกินพอใช้ การมีอาชีพ และฐานะพอเพียงในการพึ่งตนเอง ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2554: 7-8) โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุล 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ปรียานุช ธรรมปียา และผาณิต เกิดโชคชัย, 2562: 19) และมีการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยใช้ตัวชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมพัฒนาชุมชน, 2554: 31-44)

เทศบาลนครสกลนคร จังหวัดสกลนครเป็นท้องถิ่นหนึ่งที่ได้นำหลักการบริหารการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติ โดยการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ กำลังคน และวิทยากรให้ความรู้แนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของชุมชน (บุญส่ง วิจักขณบุญ, 2563: สัมภาษณ์) โดยมีชุมชนมะขามป้อมเป็นชุมชนตัวอย่างด้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนรวมเป็นสถานที่ปลูกพืชผักสวนครัวและไม้ยืนต้น การอบรมส่งเสริมอาชีพ การแสดงทางวัฒนธรรม และจำหน่ายสินค้าของชุมชน ซึ่งมีส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ มาส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง (สงกรานต์ ดีรัตน์พร, 2564: สัมภาษณ์) ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวยังมีประเด็นที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นอีกหลายประการ ทั้งในเรื่องของการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ประกอบกับได้มีการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และผลการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครที่ผ่านมา ทำให้ค้นพบจุดเด่นและจุดด้อย ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การให้ความรู้และฝึกฝนทักษะแก่ประชาชน การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน การสนับสนุนบุคลากรปฏิบัติงานในชุมชน การประสานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน นโยบายการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนผลกระทบอื่น ๆ จึงได้มีการประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากชุมชนและจากเทศบาลนครสกลนครได้ร่วมกันพิจารณาทบทวนเพื่อนำเอาข้อค้นพบจากงานวิจัย มาสร้างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอให้เทศบาลนครสกลนครในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและปฏิบัติในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงนี้รับทราบและนำไปดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยนี้ได้กำหนดให้การบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ประกอบด้วย นโยบายของเทศบาล แผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การสนับสนุนบุคลากรปฏิบัติงานในชุมชน การให้ความรู้และฝึกฝนทักษะแก่ประชาชน การประสานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน และการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งได้ประยุกต์มาจากหลักการกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนทำงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และงบประมาณ (Gulick and Urwick, 1937: 13) ซึ่งการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวจะสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ระดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Cohen และ Uphoff 1980: 219-222) ทั้งนี้ การบริหารการพัฒนาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมการพัฒนาชุมชน, 2554: 31-44)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร จำนวน 31 คน ประกอบด้วย ประธานชุมชน 1 คน กรรมการชุมชน 8 คน ตัวแทนกลุ่มในชุมชน 8 คน ตัวแทนฐานเรียนรู้ 6 คน ตัวแทนเยาวชน 2 คน ตัวแทนสหกรณ์ 1 คน อาจารย์ 1 คน นักพัฒนาชุมชน 1 คน นักบริหารงานสวัสดิการสังคม 1 คน ผู้บริหารเทศบาล 1 คน และสมาชิกสภาเทศบาล 1 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 นำผลการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากการวิจัยเรื่องการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร มาสังเคราะห์กรอบคำถามและประเด็นสำคัญแล้วจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) ในประเด็น ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล และความมีประโยชน์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์สอนมหาวิทยาลัยด้านสังคมศาสตร์ จำนวน 3 คน ปลัดเทศบาลและมีคุณวุฒิปริญญาเอกด้านการบริหารการพัฒนา จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทและรับผิดชอบงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาล จำนวน 1 คน

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง บันทึกการสนทนากลุ่ม และบันทึกการสังเกต รวมทั้งการบันทึกเสียงและบันทึกภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่ตามองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้แก่ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานของนโยบาย

ผลการวิจัย

1. ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครในภาพรวม พบว่า มีคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ย 1.00 คะแนน ความเป็นไปได้เฉลี่ย 0.98 คะแนน ความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลเฉลี่ย 0.99 และคะแนนความมีประโยชน์เฉลี่ย 0.99 คะแนน เมื่อพิจารณาร่างข้อเสนอแยกส่วน 3 ส่วน มีคะแนนดังนี้

1.1 ผลการพิจารณาร่างข้อเสนอส่วนที่ 1 การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครในทุกประเด็นมีคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ย 1.00 คะแนน ความเป็นไปได้เฉลี่ย 0.80 คะแนน ความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลเฉลี่ย 0.99 และคะแนนความมีประโยชน์เฉลี่ย 0.99

1.2 ผลการพิจารณาร่างข้อเสนอส่วนที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครในทุกประเด็นมีคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ย 1.00 คะแนนความเป็นไปได้เฉลี่ย 0.92 คะแนนความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลเฉลี่ย 0.99 และคะแนนความมีประโยชน์เฉลี่ย 1.00

1.3 ผลการพิจารณาร่างข้อเสนอส่วนที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครในทุกประเด็นมีคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ย 1.00 คะแนนความเป็นไปได้เฉลี่ย 0.90 คะแนนความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลเฉลี่ย 1.00 และคะแนนความมีประโยชน์เฉลี่ย 1.00

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครประกอบด้วยข้อเสนอ 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร และการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร

ลำดับ / ประเด็น	เป้าประสงค์	แนวทางการดำเนินงานของนโยบาย
ส่วนที่ 1 การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร		
1. นโยบายการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อให้มีนโยบายการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลเกิดประสิทธิผล	1.1 นโยบายการบริหารพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลต้องสามารถทำได้จริงและมีความชัดเจน 1.2 เทศบาลต้องประกาศนโยบายพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป มอบนโยบายให้ชุมชนนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายอย่างเต็มที่
2. แผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	เพื่อให้มีแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	2.1 โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลต้องสามารถนำมาปฏิบัติในชุมชนได้จริง 2.2 เปิดเวทีให้ชุมชนสามารถเสนอโครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงตามความต้องการของชุมชนเข้าบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลได้ 2.3 มีแผนงานและโครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์จริงอย่างชัดเจน
3. การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน	เพื่อให้มีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ	3.1 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และแนะนำส่งเสริมให้ชุมชนบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า 3.2 สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงให้เพียงพอพร้อมทั้งแนะนำส่งเสริมให้ชุมชนทำการบริหารงบประมาณอย่างประหยัดคุ้มค่าและตรวจสอบได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ / ประเด็น	เป้าประสงค์	แนวทางการดำเนินงานของนโยบาย
4. การสนับสนุนบุคลากรปฏิบัติงานในชุมชน	เพื่อให้ชุมชนมีบุคลากรสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพ	4.1 จัดพนักงานร่วมปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมากขึ้น 4.2 จัดหาวิทยากรมาสอน/แนะนำกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 4.3 ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลควรสนับสนุนและร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
5. การให้ความรู้และฝึกฝนทักษะแก่ประชาชน	เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และฝึกทักษะในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5.1 นำประชาชนไปฝึกอบรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่หน่วยงานอื่นตามความเหมาะสม 5.2 ส่งข่าวสารความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5.3 จัดการศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5.4 จัดการฝึกอบรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
6. การประสานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน	เพื่อให้ชุมชนมีภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง	6.1 ประสานกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วยพัฒนางานด้านเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 6.2 ประสานวิทยากรมาให้ความรู้/ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง 6.3 ประสานกับชุมชนท้องถิ่นอื่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการศึกษาดูงานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียง
ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร		
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและเสนอโครงการ	เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและเสนอโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง	1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนได้ออกแบบกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตัวเอง 1.2 ให้ประชาชนร่วมปรับแผนการทำงาน และเสนอโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนต่อเทศบาล 1.3 สำรวจรับฟังความคิดเห็นและให้ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมวางแผนการทำงานเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง	2.1 ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมมือและแบ่งหน้าที่ในการทำงานในชุมชน 2.2 สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนอย่างต่อเนื่อง 2.3 ยกย่องเชิดชูผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ / ประเด็น	เป้าประสงค์	แนวทางการดำเนินงานของนโยบาย
3. การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลของโครงการ	เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลของโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง	3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่ม จัดสรรประโยชน์จากการทำงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน 3.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 3.3 สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ประชาชนที่ร่วมรับผิดชอบในผลของโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.1 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการบันทึกการประเมินผลโครงการเป็นลายลักษณ์อักษร 4.2 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง 4.3 มีช่องทางที่หลากหลายให้ประชาชนได้ร่วมรับฟังการติดตามประเมินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 4.4 เทศบาลและชุมชนร่วมกันนำผลการประเมินโครงการไปปรับปรุง แก้ไข ต่อยอดหรือพัฒนาโครงการต่อเนื่อง 1.5 ส่งเสริมให้มีคณะทำงานติดตามประเมินผลโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียงจากชุมชนร่วมทำงานกับเทศบาล
ส่วนที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร		
1. การพัฒนาด้านจิตใจและสังคม	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาด้านจิตใจและสังคมของชุมชน	1.1 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนเพื่อสวัสดิการชุมชน 1.2 สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร แล้วแจ้งให้ประชาชนรับทราบ 1.3 สนับสนุนให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนปลอดภัย 1.4 ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักหน้าที่และมีส่วนร่วมในการบริหารงานของชุมชนตามหลักประชาธิปไตย 1.5 ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน 1.6 ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขตามหลักคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 1.7 สร้างความเชื่อมั่นในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้อยู่ในวิถีชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
2. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน	2.1 สนับสนุนกลุ่มอาชีพและส่งเสริมการตั้งวิสาหกิจชุมชน 2.2 มีกิจกรรมส่งเสริมการออม การจัดทำบัญชีครัวเรือน การลดรายจ่าย และการเพิ่มรายได้ครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ / ประเด็น	เป้าประสงค์	แนวทางการดำเนินงานของนโยบาย
3. การพัฒนาด้านการเรียนรู้	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน	3.1 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาชุมชน 3.2 สนับสนุนชุมชนสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา 3.3 สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชน แล้วนำมาใช้ในการจัดทำแผนชุมชน 3.4 ส่งเสริมความรู้และทักษะการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล ให้ประชาชนพึ่งตนเองและสร้างความมั่นคงให้ชีวิตได้ 3.5 สืบค้น อนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม
4. การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน	4.1 มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียน 4.2 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและบริหารการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 4.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีกลุ่มหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ทำกิจกรรมอนุรักษ์ เชื่อมโยงเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

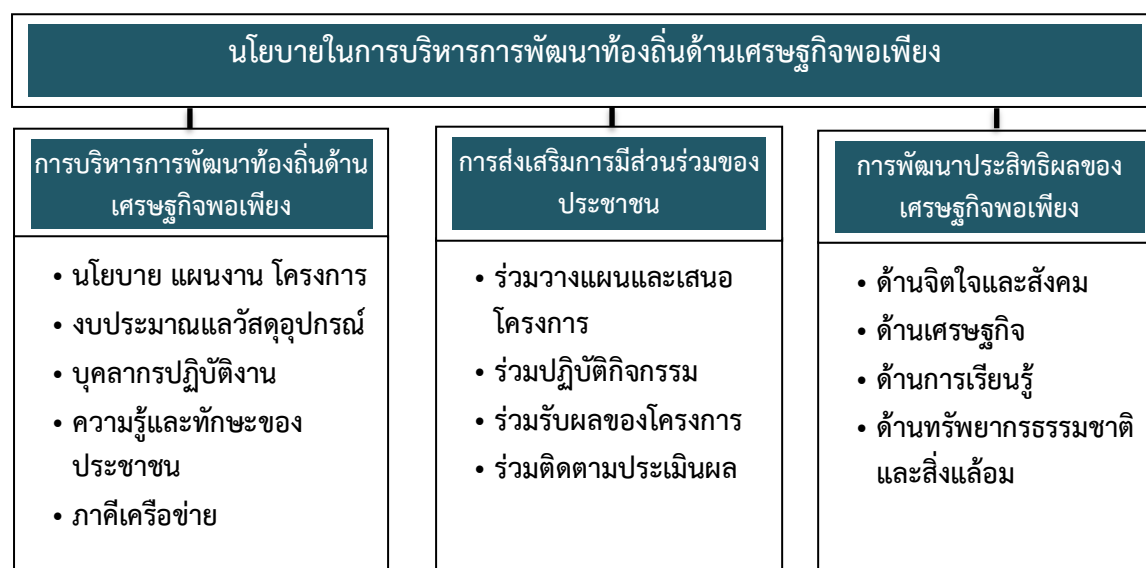
1. จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีความเห็นด้วยต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนครทั้งด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล และความมีประโยชน์ โดยให้คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 คะแนน นั้น แสดงให้เห็นว่าร่างข้อเสนอเชิงนโยบายมีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความเที่ยงตรง (สัญญาครุณ์ สวัสดิ์ไธสง, 2561: 246) จึงสามารถนำไปใช้เสนอต่อที่ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไป

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ที่ประกอบด้วยส่วนที่ 1 การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ได้แก่ นโยบายการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง แผนงานและโครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน การสนับสนุนบุคลากรปฏิบัติงาน การให้ความรู้และฝึกฝนทักษะแก่ประชาชน และการประสานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ได้แก่ ร่วมในการวางแผนและเสนอโครงการ ร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ร่วมในการรับผิดชอบผลของโครงการ และร่วมในการติดตามประเมินผล และส่วนที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครสกลนคร ได้แก่ ผลการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเรียนรู้

และด้านจิตใจและสังคม นั้นแสดงให้เห็นว่าเทศบาลนครสกลนครมีการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นโดยให้ชุมชนเป็นหุ้นส่วนกับหน่วยงานของรัฐในการจัดบริการนี้ เป็นไปตามหลักการการจัดการแผนงาน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การมอบอำนาจในการบริหาร การจัดการโครงการที่ต้องตัดสินใจ และกำหนดขั้นตอนไว้ตั้งแต่ระดับนโยบาย มีองค์การรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำการพัฒนาพื้นที่ตามหลักการที่ว่าปัญหาในพื้นที่ใดควรให้คนและสถาบันในพื้นที่นั้นจัดการ ซึ่งต้องมีกรอบการมอบอำนาจและขั้นตอนที่ชัดเจน (Rathod, 2010: 28-30, เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2558: 26-27) สอดคล้องกับ มรุต วันทนกร (2553: 6-8) ที่มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพว่า ภาครัฐควรรหาหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีสัดส่วนของโครงการที่มาจากประชาชนร่วมอยู่ด้วยและต้องจัดลำดับความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ ต้องมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในการเขียนโครงการที่ถูกต้อง ประสานงาน เสนอแนะ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการให้แก่ประชาชน ควรลดขั้นตอนการทำงาน ให้องค์กรภาคประชาชนเสนอความต้องการ รวมทั้งควรมีการศึกษาดูงานในท้องถิ่นที่มีการบริหารงานที่ประสบความสำเร็จแล้ว สอดคล้องกับ วิชุดา ชูศรีวาส (2559) ที่เสนอแนะว่า นโยบายของรัฐควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนและชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการองค์ความรู้และงบประมาณร่วมกันให้การดำเนินโครงการมีความต่อเนื่องและยั่งยืน หน่วยงานควรให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนให้มากขึ้น และควรนำแกนนำชุมชนไปศึกษาดูงานเพื่อมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในชุมชน สอดคล้องและแตกต่างกับ พระนพพร ญาณสัมปันโน (2561) ที่เสนอว่า ควรใช้หลักความพอประมาณในการใช้งบประมาณพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพที่สุด ไม่ฟุ่มเฟือย ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมและวางแผนการบริหารและการพัฒนาชุมชนอย่างพอเพียง เรียบง่าย โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก มีการสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนให้เกิดการยอมรับของทุกฝ่าย สนับสนุนให้ประชาชนสร้างรายได้จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มีการวางแผนรับมือต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และความระมัดระวังในการพัฒนาชุมชน สร้างบุคลากรขององค์กรให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารการพัฒนา ซึ่งมีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างกับ พระดณัยภพ ชุตินโม นพฤทธิ์ จิตรสายธาร และจิรายุ ทรัพย์สิน (2563) ที่ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทของเทศบาลตำบลในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนด้านต่าง ๆ ว่าควรให้ความรู้แก่นากลุ่มต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำเกษตรทฤษฎีใหม่มาเป็นแนวทางในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน มีคณะกรรมการติดตามผล มีการประกวดแข่งขันแต่ละชุมชน มีรางวัลและประกาศเกียรติคุณอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสภาประชาคมกลุ่ม จัดให้แก่นากลุ่มต่าง ๆ ไปศึกษาดูงานหรืออบรม ลดรายจ่ายในครัวเรือนและหารายได้เสริมด้วยการหาแหล่งวิชากิจชุมชน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการแปรรูปวัสดุในชุมชนเป็นผลิตภัณฑ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กและเยาวชน สร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือผู้อื่น รักและหวงแหน

ในชุมชน ส่งเสริมการเข้าวัดปฏิบัติธรรมพัฒนาจิตใจ ซึ่งสอดคล้องและแตกต่างกับนั้ดพลพิชัย ดุลยวาทิต และมนต์ทนา คงแก้ว (2563) ที่ได้เสนอแนวทางการยกระดับเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความรู้ ความเข้าใจและชี้้นำการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน การส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนเป็นต้นแบบของการปฏิบัติจริงเพื่อสร้างครอบครัวพัฒนาตามหลักพอมีพอกิน พออยู่ พอใช้ พออกพอใจ เป็นการพึ่งพาตนเองอย่างแท้จริง

3. องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย นโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาประสิทธิภาพของเศรษฐกิจพอเพียง แสดงแผนผังความสัมพันธ์ได้ดังภาพต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

เทศบาลนครสกลนครได้รับเอาข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงจากการวิจัยครั้งนี้ไปบรรจุเข้าแผนปฏิบัติงานของเทศบาลแล้ว ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติควรมีการติดตาม ตรวจสอบให้เชื่อมั่นได้ว่าการนำไปบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกกรอบ 4 ปี และมีการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นงานประจำของเทศบาล ให้มีการดำเนินการต่อเนื่องเป็นรูปธรรมและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของท้องถิ่น ควรศึกษาเชิงลึกความสำเร็จในการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงรายบุคคล และควรศึกษาความคิดเห็นของภาคิเครือข่ายหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2554). **คู่มือการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ**. กรุงเทพฯ: สำนัก
เสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- दनัยภพ ชุตินโม, พระนพฤทธิ์ จิตรสายธาร และ จิรายุ ทรัพย์สิน. (2563). บทบาทของเทศบาลตำบลใน
การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนของเทศบาลตำบล ใน
เขตอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม
ท้องถิ่น**, 4(1), 143-156.
- นพพร ญาณสมปนโน. (2561). **การบริหารการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
เทศบาลตำบลโพนางดำออก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท**. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิตพลพิชัย ดุลยวาที และ มนต์หนา คงแก้ว. (2563). การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ
ปฏิบัติของหัวหน้าครัวเรือนเพื่อยกระดับสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
กรณีศึกษาตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา. **วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยี
มหานคร**, 17(2), 130-154.
- บุญส่ง วิจักขณบุญ. (2564, 11 มกราคม). รองนายกเทศมนตรีนครสกลนคร. อ.เมือง จ.สกลนคร.
สัมภาษณ์.
- ปริญญ ชรรณปิยา และ ผาณิต เกิดโชคชัย (บก.). (2562). **สืบสานสู่ปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของ
ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ส.พิจิตร.
- มรุต วันทากร. (2553). ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
TRF Policy Brief, 1(6), <http://prp.trf.or.th/trf-policy-brief/ปัจจัยแห่งความสำเร็จใน-2>
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2558). **การบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วิชุดา ชูศรีवास. (2559). **รายงานวิจัยเรื่องการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวอ่าว
ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- สงกรานต์ ติรัตนพร. (2564, 21 ธันวาคม). สมาชิกสภาเทศบาลนครสกลนคร. อ.เมือง จ.สกลนคร.
สัมภาษณ์.
- สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง. (2561). **เอกสารคำสอนวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 2. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking
clarity through specificity. **World development**, 8(3), 213-235.
- Luther, G., & Urwick, L. (1937). Paper on the Science of Administration. **Institute of
public Administration**. New York.
- Rathod, P.B. (2010). **Element of development-administration (Theory and practice)**.
Jaipur, India: ABD Publishers.